

~~ADRIAN~~ ALGEMEENE NEDERU

Het Comité der Nederlandsche Zending-Conferentie, 28 September 1911,
op Gunteren te Breukelen.

Zittende: De gastheer en de dames WILLINK VAN COLLEN.

Stande: 1. Ds. M. A. ADRIANI, voorzitter; 2. Ds. P. E. BARBAS, vice-voorzitter; 3. Ds. P. VAN WIJK Jr., secretaris; 4. Ds. C. P. VAN EEGHEN Jr., penningm.; 5. H. A. VAN BAAK; 6. Dr. A. M. BROUWER; 7. Ds. P. GROOTE; 8. Ds. J. W. GUNNING; 9. J. W. GUNNING J.H.zn.; 10. Ds. H. TEN KATE; 11. Ds. JOH. RAUWS; 12. Ds. H. WEISS; 13. Ds. C. F. WESTERMANN; 14. L. J. VAN WIJK; en *voorts als gasten der Conferentie* 15. Dr. J. A. CRAMER; 16. Ds. J. J. VAN NOORT; 17. Ds. C. J. H. VERWELJS; 18. Prof. Dr. G. HAUSSELEITER; 19. Dir. JOH. SPIECKER.

NEDERLANDSCHE ZENDINGSCONFERENTIE
1911

VIJF EN TWINTIGSTE
:: ALGEMEENE ::
NEDERLANDSCHE
ZENDINGSCONFERENTIE

:: GEHOUDEN TE AMSTERDAM ::
25, 26 EN 27 SEPTEMBER 1911

UITGEGEVEN VOOR DE CONFERENTIE DOOR DEN BOEK-
HANDEL VAN DEN ZENDINGSCONFERENTIE-RAAD, DEN HAAG

GÉ NABRINK & SON
OLD & MODERN BOOKS
Korte Korsjespoortsteeg 8

073910 500131

VOORREDE

Ziehier het verslag van de 25ste Nederlandsche Zendingconferentie.

Het wordt aangeboden, als eene vriendelijke herinnering, aan allen die de schoone dagen van den 25sten tot den 28sten September dezes jaars te Amsterdam en Breukelen mede hebben doorleefd; maar ook aan de zendingsvrienden hier te lande en in onze Overzeesche Bezittingen, die dat voorrecht hebben moeten missen. Vooral met het oog op de laatsten, betreuren wij het, dat wij in dit verslag zooveel missen, nl: de schoone rede van prof. Bavinck, en de belangrijke verhandeling van prof. Haussleiter, — terwijl wij om op blz. 14 vermelde reden, ons moeten tevreden stellen met „de leidraad voor de bespreking” door dir. Schröder, en ons troosten met de hoop „dat wij later met het geheele stuk kennis zullen kunnen maken”.

Met des te meer dankbaarheid ontvangen wij hetgeen dit verslag geeft.

Ten duidelijkste toch blijkt daaruit met hoeveel ernst er naar gestreefd is, om deze conferentie aan den grooten arbeid der Zending te doen ten goede komen.

Moeilijk is het nu reeds een oordeel te vellen over de vrucht, welke deze conferentie heeft afgeworpen.

Toch mogen wij wijzen op enkele dingen, die wij aan de samenkomsten te danken hebben.

En dan noemen wij in de eerste plaats het samenzijn met zoovele Broeders en Zusters ook uit het Buitenland, die allen één waren in de vurige begeerte dat de bede verhoord worde: „Uw koninkrijk kome.”

C. R. KÜHNEN,

Afgevaardigde van de Vereeniging tot ondersteuning van zendingen der Salatiga-Zending op Java.

E. RENÉ VAN OUWENALLER,

Afgevaardigde van het Nederlandsch Bijbelgenootschap.

JOH. RAUWS,

Afgevaardigde van het Comité tot voorziening in de godsdienstige behoeften van de gevestigde Inlandsche Protestantsche Christengemeenten op de Sangir- en Talaut-eilanden.

W. W. SMITT,

Afgevaardigde van Deputaten der Gereformeerde Kerken voor den arbeid der Zending op Soemba.

H. WEISS,

Afgevaardigde voor de Zending der Broedergemeente te Zeist.

B. J. WESTERBEEK VAN EERTEN,

Afgevaardigde van den Nederlandschen Studenten-Zendingsbond.

C. F. WESTERMANN,

Afgevaardigde van het Nederlandsch Luthersch Genootschap voor In- en Uitwendige Zending.

L. J. VAN WIJK,

Afgevaardigde van het Centraal Comité voor het Seminarie te Depok.

P. VAN WIJK JR., *Secretaris.*

De Openbare Samenkomst

De openbare samenkomst, die eene ure van wijding en gebed met de gemeente zou brengen, werd gehouden in de Evangelisch-Luthersche Oude kerk. Zij was waarlijk eene samenkomst met *de gemeente*, want uit allerlei kerkgenootschappen waren er samengekomen, en het was uit veler mond *één* loflied, dat den Heiland prees. Velen dachten daaraan, en dat alleen gaf reeds eene eigenaardige wijding aan het samenzijn. Nevens het lied der gemeente, werd ook kunstmuziek gehoord, het kerkkoor der Hersteld-Evangelisch-Luthersche gemeente zong, op uitnemende wijze, twee liederen, getoonzet door zijn directeur, den heer Jan Zwart. Deze laatste kon, wegens ziekte, niet zelf zijn koor aanvoeren. In zijne plaats trad het medelid van het Comité, de heer L. J. van Wijk, op.

De eerste spreker was de grijze Voorzitter der Conferentie **Ds. M. A. ADRIANI**, oud-dir. van de Utr. Z. V., die der gemeente het volgend welkomstwoord toesprak:

Het is mij een voorrecht U welkom te heeten op onze vijf-en-twintigste Algemeene Nederlandsche Zendingsconferentie, niet minder, dat ik zulks doen mag in een kerkgebouw. Kerk en Zending toch staan met elkander in het nauwste verband. De plaats waar de gemeente samenkomt om God te aanbidden, is ook de plaats, waar zij herinnerd moet worden aan hare roeping om de kennis van den

Eenen Waarachtigen en van Hem, dien Hij gezonden heeft, te verspreiden over het rond der aard.

Met groote dankbaarheid aan den Heer der Zending, hebben wij deze samenkomst tegemoet gezien.

Immers, hulp van God gekregen hebbende, staan wij tot op dezen dag, en nu wij voor de 25e maal bijeenkomen, voelden wij ons gedrongen dat feit meer dan maar terloops te gedenken. Het is U dan ook uit ons program gebleken, dat wij voor ditmaal aan onze Conferentie eenige meerdere uitgebreidheid, ja een feestelijk karakter hebben gegeven. Wij willen toch zoo gaarne de belangstelling der gemeente in haar versterken; want waarlijk de Conferentie verdient dat ten volle en zij heeft daaraan dringende behoefte.

De groote uitbreiding, die de Zending in de laatste jaren heeft gekregen, de zegen van Boven, die zoo kennelijk op haar rust, de aandacht, die in allerlei kringen, ook door de Regeering op haar gevestigd wordt, zijn oorzaak, dat zich tal van gewichtige vraagstukken voordoen, die een ernstige overweging verdienen. Aan de besprekingen daarvan zijn onze Conferentiën gewijd.

Wanneer gij de lijst der namen van ons Comité inziet, dan bemerkt gij, dat het is samengesteld uit afgevaardigden van alle Genootschappen en Vereenigingen van ons Vaderland, die de zaak der Zending behartigen.

Is zulk een samenwerking niet een hoogst verblijdend verschijnsel? Het is toch ons aller doel om den uitersten wil van onzen Heiland te volbrengen, om zijn dierbaar Evangelie aan alle niet-Christelijke volken bekend te maken en zielen te werven voor het Koninkrijk Gods. Waarlijk, zoo er één gebied is, waarop die eenheid wenschelijk en mogelijk is, dan is het op dat der Zending.

„Dat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U”, zoo bad onze Heiland in den laatsten nacht van Zijn leven hier op aarde. Wie Zijner discipelen kan wei-

geren Hem dat na te bidden. Maar met deze bede moet ook de daad gepaard gaan. Moge die eenheid, bij alle verschil van inzicht en gevoelen, dan ook het kenmerk van aller streven zijn, bij de besprekingen, die ons wachten. Laat ons heenzien over de kerk- en genootschapsmuren, die ons scheiden, en opzien tot Hem, van Wien wij zoo diep afhankelijk zijn, en die Zijn zegen beloofd heeft overal, waar de liefde woont. Laat ons winst doen met de voorlichtingen, die wij van elkander ontvangen, en trachten de een van den ander te leeren, om van nu aan het werk ijveriger en beter te doen dan ooit te voren.

Dan kunnen wij hier recht gezegende dagen doorbrengen. Dan kan onze kennis vermeerderd, ons hart verwarmd, onze liefde voor hen, die nog in duisternis verkeeren, worden aangevuurd.

Zoo kan onze Conferentie vruchtbaar zijn voor de komst van het Koninkrijk Gods. De Almachtige heeft ons niet noodig, maar Hij wil zich van ons bedienen, ja ons noemen Zijne mede-arbeiders. Laat ons dan steenen aandragen tot de oprichting van den geestelijken tempel, die gebouwd is op het fundament der Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen, en bidden wij voor onze Conferentie den zegen des Heeren af.

De tweede spreker was **Dr. H. BAVINCK**, Hoog-leeraar aan de Vrije Universiteit.

Tot ons leedwezen, kunnen wij zijne rede niet woordelijk weêrgeven. In hoofdzaak kwam het gesprokene hierop neer:

De zendingsgedachte is aan het Christendom van nature eigen. Principieel vinden we haar reeds in de moederbelofte, in den zegen aan Abraham, in heel de profetie. Doch werkelijkheid wordt deze gedachte eerst, na de verheerlijking van Christus. Dan zendt hij zijn discipelen uit om het Evangelie te prediken aan alle creaturen.

Vooral Paulus onder de apostelen ziet in, hoe dat Evangelie voor de gansche wereld is bestemd; hij rust niet, voordat hij de banier van het kruis in Rome, het hart dier wereld, heeft gepland.

Daarbij doet hij echter de smartelijke ervaring op dat, terwijl de heidenen het Evangelie aannemen, de Joden over het algemeen het verwerpen. Paulus ziet hierin de leiding Gods. Door hun val is de zaligheid den heidenen geworden, opdat deze hen tot jaloerschheid verwekken zouden, en alzoo zal geheel Israël zalig worden.

Wij leven in een tijd, die in veel opzichten aan dien van Paulus verwant is. Bij toenemend ongeloof in de Christenlanden plant de Zending de eene gemeente van Christus na de andere in de wereld der heidenen. De Zending is wellicht tegenwoordig de krachtigste apologie van het Christelijk geloof, van haar bedient zich God in deze eeuw om door de toebrenging der heidensche volken, de Christen-natiën tot jaloerschheid te verwekken. De Zending toont de macht van het Christendom, of liever, die van Christus zelve. Zij is Zijne zaak, en daarom behoort zij de onze te zijn.

Ten laatste trad op Dr. J. A. CRAMER, Herv. predt. te 's-Gravenhage.

Zijn rede luidde aldus:

Daar is toch in onze zendingssamenkomsten iets zeer eentonigs. Men hoort er eigenlijk niet veel nieuws. 't Is altijd weer 't zelfde. Er wordt gesproken over de ellende van het Heidendom, over de roeping, die de christelijke gemeente tegenover de Heidenwereld heeft, over het heerlijke maar tevens 't moeilijke van de taak om den Heidenen 't Evangelie te brengen, over de vele teleurstellingen, die de zendelingen bij hun arbeid ondervinden, en de bezwaren, waarmede zij te worstelen hebben, over den zegen, dien men trots alle teleurstelling op zijn arbeid

ontving en eindelijk, o toppunt van eentonigheid, want men hoort dat als finale van alle sprekers in zendingssamenkomsten, over de weinige medewerking van de christelijke gemeente, over den geringen geldelijken steun, die der zending van hare zijde ten deel valt.

Zoo langzamerhand weet men het wel! Wij kunnen ons voorstellen, dat een verslaggever van de courant alleen maar de namen van de sprekers behoeft te weten om zelf den inhoud van 't gesprokene er bij te fantaseeren; ten minste, als hij gewend is zendingssamenkomsten bij te wonen!

Nieuws kan er eigenlijk op zendingssamenkomsten weinig worden gezegd. Maar zulke zendingssamenkomsten zijn dan ook niet voor menschen van het slag van de mannen van Athene, die hun tijd besteedden tot niets anders dan om wat nieuws te zeggen en te hooren. Menschen van dat slag moeten niet naar zulke zendingssamenkomsten gaan, want dan worden zij teleurgesteld.

Men hoort daar altijd weer hetzelfde lied van lijden en teleurstelling, van moeiten en zorgen, vermengd met tonen van geloof en van hoop, nu eens helderder, wanneer men kan spreken van aanvankelijken zegen, dan weer gedempter, wanneer na dien zegen zich weer een geestelijke inzinking vertoont.

Ja, onze zendingssamenkomsten in 'tmidden der gemeente hebben iets zeer eentonigs!

Maar dat is toch onze schuld niet! Het zendingleven is nu eenmaal eentonig. Het refrein van hoop en vrees, zegen en teleurstelling, blijdschap en droefheid is in elk zendingleven hetzelfde. En onze zendingssamenkomsten, willen ze waar zijn, moeten een weerspiegeling zijn van dat zendingleven.

Eén ding troost ons: daar is zooveel eentonigs in 't leven, dat wij toch niet kunnen missen. Altijd volgt op den nacht de morgenschemering en altijd op de morgenschemering de dag, en na elken dag daalt de avond en

INHOUDS-OPGAVE ¹⁾

	Bladz.
Inleidend woord van Ds. P. E. BARBAS	I—III
Lijst der Leden van het Comité	V—VI
De Openbare Samenkomst in den avond van Maandag 25 September in de Kerk der Herst. Luth. Gem.	1—11
Ds. M. A. Adriani. Welkomstwoord	1
Dr. H. BAVINCK. Rede (beknopte samenvatting)	3
Dr. J. A. Cramer. De zegen der eentonigheid	4
De Samenkomst van Dinsdag 26 September in Bellevue.	12—29
Ds. P. E. BARBAS. Openingswoord	12
C. CH. J. SCHRÖDER. De Joodsche propaganda in de Grieksch-Romeinsche wereld en de Christelijke Zending (stellingen).	14
Prof. DR. JOH. HAUSSLEITER. Unsere Begegnung mit dem Islam. („Leitsätze“)	15
Ds. P. van Wijk Jr. De Algemeene Nederlandsche Zendingsconferentie en het Comité. (Verleden en toekomst).	18

¹⁾ Wanneer de Referaten **volledig** zijn opgenomen, is de naam van den spreker **VET** gedrukt.

De Ontvang-Avond op Dinsdag 26 September in Maison Couturier.	29—32
Ds. H. M. van Oosterzee. Evangelisatiearbeid onder de Militairen in de Overzeesche bezittingen	30
De Samenkomst van Woensdag 27 September in Bellevue.	33—102
Ds. J. Rauws. Het Alcohol-vraagstuk in de Koloniën (Theorie en Wetgeving)	33
Ds. H. Dijkstra. Wat kan, mag en moet de Koloniale Regeering doen in het belang van de uitbreiding van het Koninkrijk Gods? 54	
Dir. J. Spiecker (Barmen). De Jubilea der Rijnsche Zending onder de Dajaks (75 jaar) en de Bataks (50 jaar). (duitsch)	73
Ds. J. J. van Noort. Het Jubilé der Ned. Ver. voor Israël	92
De dag op Guntersteijn. (Donderdag 28 September)	103—129
Ds. J. W. Gunning. Het Voortzettingscomité van de Wereldzendingconferentie te Edinburg	104
Ds. F. van Wijk Jr. Slotwoord	122